

Provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM
Leeuwarden

Nij Beets 14 januari 2021

Betreft: zienswijze Veenweideprogramma 21-30

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij wil ik namens de Federatie van Polderbelangen Friesland een zienswijze inbrengen op het ontwerp- veenweideprogramma 2021-2030 "Foarút mei de Fryske Feangreiden". Deze zienswijze ondersteunt en is aanvullend op zienswijzen die ingebracht zijn/worden door de Polderbelangverenigingen: De Grote Veenpolder Langelille e.o. , Oldelamer e.o., De Lege Wâlden Terkaple e.o. Sevenwolden Nij Beets e.o., Lemsterland Bantega e.o. en Sintjohannesga e.o.

Kijkend naar de kaartbeelden met grondsoorten die in het ontwerpveenweideprogramma zijn opgenomen, valt het ons op dat wij met onze landerijen gronden hebben, die door jullie worden gekenschetst als: "veen dikker dan 40 centimeter en dunner dan 80 centimeter" en moerige gronden < 40 cm.

Indien wij aansluitend in de teksten lezen welk beleid en maatregelen voor genoemde gronden zijn voorzien, zien wij dringend aanleiding om daar middels deze zienswijze op te reageren. Wij hebben namelijk stellig de indruk dat onze belangen met deze voorgenomen maatregelen zodanig geschaad worden dat de continuïteit van onze bedrijven in het geding is.

Denk hierbij aan de gevolgen van dit beleid voor de waarde van onze bedrijven, maar ook voor de grote gevolgen die, die maatregelen zouden hebben voor de gezonde en duurzame bedrijfsvoering waar wij voor staan.

Gezien de waardedaling van onze gronden door uw maatregelen, kunnen banken de bedrijfsopvolging van onze bedrijven niet meer financieren.

Uw voorstellen

In het ontwerp veenweideprogramma "Foarút mei de Fryske Feangreiden" wordt 7.540 ha aangemerkt als veengronden dikker dan 40 cm veen en dunner dan 80 cm veen en moerige gronden 15.745 ha. Vanuit de voorgestane peilmaatregelen voor die gronden komt naar voren dat u voor deze (dus ook onze gronden) streeft naar een gemiddelde grondwaterstand van 40 cm onder het maaiveld.

Als wij kijken welke gevolgen uw plannen hebben voor onze landerijen, wordt duidelijk dat ook bij ons flink aan het peil gesleuteld gaat worden. Wij willen ons bij deze ernstig verzetten tegen dit voorgenomen beleid. Het peilbeheer zoals dat nu op en rond onze bedrijven wordt gevoerd, stelt ons in staat om hier op een fatsoenlijke manier te boeren. Elke peilverhoging, en zeker die verhoging die in uw plan wordt geschetst, belemmert ons in onze bedrijfsvoering en leidt tot diverse vormen van financiële en bedrijfsmatige schade.

In praktische zin leidt een peilverhoging voor ons tot de noodzaak om ons melkvee jaarrond binnen te houden. Daarenboven is het de vraag of grondgebondenheid in relatie tot eiwit van eigen land, nog aan de orde is met de verminderde opbrengsten, die wij in de ruwvoervoorziening verwachten. Één en ander leidt er ook toe dat wij niet meer kunnen voldoen aan de maatschappelijke eisen, die ons vanuit de zuivelketen worden voorgehouden. Voor het vee dat nog wel geweid kan worden verwachten wij problemen met toenemende veeziektes zoals Leverbot en Salmonellose

1. Uw peilmaatregel veroorzaakt overigens veel schade. Onze gronden zullen natter worden, slechter bewerkbaar en het telen van mais (of andere gewassen) is niet meer mogelijk. Ook zal het groeiseizoen inkorten, doordat het in het voorjaar langer te nat blijft en in het najaar eerder te nat wordt. Ook de koeien in de wei en de weidepremie komt in gevaar. Ook de grasmat zal door de hoge grondwaterstanden in de winter eerder aan vervanging toe zijn. Hiervoor moeten wij extra kosten maken en grondbewerking toepassen.
2. Het is voor ons onverteerbaar om te moeten vaststellen, dat wij nog steeds ruilverkavelingslasten betalen, (Lemsterland zelfs nog tot 2037) en nu geconfronteerd worden met hogere lasten, die de positieve ingreep van de ruilverkaveling voor ons was, teniet doen. Dit is extra wrang, nu wij zien dat het Wetterskip de lasten de laatste twee jaar drastisch verhoogde en zich niet langer richt op het bedienen van de landbouwfunctie op onze gronden. Door de voorgestane peilmaatregel worden onze gronden kwetsbaarder voor situaties met hoge neerslag. De grond zal dermate verzadigd zijn, dat zelfs weinig regen, de landerijen onbegaanbaar maakt en dat gaat ook ten koste van een gezond bodemleven.
3. De bewerkingskosten van onze gronden worden fors hoger als de begaanbaarheid van de grond slechter wordt. Onze loonwerker zal met andere machines moeten komen en de capaciteit van die machines zal lager zijn. Dit vertaalt zich in een fors hogere loonwerkrekening en zijn voor ons maatregelen zonder meerwaarde.
4. Zoals eerder geconcludeerd, zijn onze bedrijven gelegen op gronden die door u gekenschetst worden als "veen dikker dan 40 en dunner dan 80 centimeter" en moerige gronden veen dunner dan 40 cm. Wij vinden het met het oog op kennis uit het verleden opmerkelijk dat voor dit soort gronden nu in het veenweideprogramma voorstellen tot peilverhoging worden gedaan. Immers, de nu gedane voorstellen staan volledig haaks op die in de veenweidevisie van 2015 werden gedaan.

Anders gezegd; Dit ontwerp veenweideprogramma komt met een peilmaatregel terwijl uw Veenweidevisie van 2015 dat niet doet. Voor ons komt dat over als een onbetrouwbare overheid. In de visie van 2015 voert u maatregelen door op veenpakketten dikker dan 80 cm veen, omdat peilmaatregelen alleen zinvol zijn als het veen onder de grondwaterstand komt en daarmee de zuurstoftoevoer wordt afgesloten om de veenoxidatie en daarmee de bodemdaling en CO2 emissie te beperken.

Wij stellen vast dat uw peilmaatregel van een gemiddelde grondwaterstand van 40 cm-mv, weinig effect zal hebben op het beperken van bodemdaling en CO2 uitstoot voor gronden met een veenpakket dikker dan 40 cm en dunner dan 80 cm. en moerige gronden.

Ik zal toelichten waarom: een gemiddelde grondwaterstand van 40 cm -mv met de seizoenen die we kennen en het neerslagoverschot in de winter en het neerslagtekort in de zomer zal leiden tot een grondwaterstand van bv 10 cm-mv in de winter en 70 cm-mv in de zomer. Zo komt u gemiddeld op 40 cm onder het maaiveld.

Juist in de zomer bij hogere temperaturen vindt veenoxidatie plaats. Juist in die periode staat de grondwaterspiegel vele malen lager dan het gemiddelde van 40 cm onder het maaiveld. Dit blijkt uit uw proeven met onderwaterdrainage, de proeven die u met mais doet voor strokenteelt en verduurzaming bij collega boeren, die actief het grondwater meten gedurende het hele jaar, en 'Bodem-apk' zoals in De Grote Veenpolder en Aldeboarn De Deelen. In De Grote Veenpolder is geconcludeerd, dat uw peilmaatregel niet haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar is, omdat de grondwaterspiegel nauwelijks beïnvloedbaar is

(zie www.boerenmetenwater.nl). In onze optiek wordt er door het uitzakken van de grondwaterspiegel in de zomerperiode dan weinig veen beschermd tegen indringing van zuurstof en blijft oxidatie plaatsvinden.

Wij vinden het onjuist dat de enige maatregel een peilmaatregel is uw/onze gereedschapskist zou moeten bestaan uit peilmaatregelen en bodemmaatregelen, die inwisselbaar zijn en afhankelijk van de gebiedssituatie.

WATERSCHAPSLASTEN

In uw ontwerpprogramma besteedt u totaal geen aandacht aan de effecten van deze aanpak op de waterschapslasten. U heeft voor uw ingelanden de afgelopen jaren de waterschapslasten drastisch verhoogd, terwijl u niet een betere dienst levert aan de landbouw en uw organisatie ondertussen veel tijd en geld besteedt aan de voorbereidingen van het omhoog brengen van de peilen en het slechter bedienen van de landbouwfunctie. Ook heeft u een enorm gapend gat in uw begroting, waarvoor wij geen dekking zien, dat betekent dat de belastingbetaler straks weer de dupe wordt. Wij voorzien dat u de agrariërs steeds slechter bedient en de waterschapslasten jaarlijks laat toenemen. Hierin schuilt rechtsongelijkheid. Indien u andere belangen wenst te dienen, zoals CO2 reductie, dient u die belanghebbers ook aan te slaan op waterschapslasten en niet alleen de boeren in uw gebied! Bij uw aanpak zal het nodig zijn dat er meer maatwerk geleverd wordt in het peilbeheer. Wij verzoeken u te garanderen dat de kosten die u maakt niet gaan leiden tot tariefsverhoging voor de agrariërs.

ALDEBOARN DE DEELLEN

Maatregelen moeten afgestemd worden op het toekomstperspectief voor de boeren, de waterhuishoudkundige mogelijkheden en het type veenbodem. Daarmee komt ook meer ruimte voor weidevogels en versterking van biodiversiteit. Dat vraagt om maatwerk en geen uniforme aanpak. Het bedrijfsperspectief van de boer is het uitgangspunt, waarbij bestaande verdien modellen pas overboord kunnen worden gegooid als alternatieve verdien modellen beschikbaar zijn. Is er geen geld, dan ook geen deal.

Ten slotte

Uw ontwerp veenweideprogramma “Foarút mei de Fryske Feangreiden” legt, zelfs afgezien van onze inhoudelijke bezwaren, een onaanvaardbare claim op onze bedrijven. Immers de kaartbeelden in het ontwerp veenweideprogramma leiden tot planologische schaduwwerking. Dit is zeker in combinatie met de in het vooruitzicht gestelde maatregelen voor de grondsoort, waarop wij onze bedrijven hebben, zowel financieel als emotioneel zeer belastend voor het toekomstperspectief van onze melkveebedrijven. Het draagt bij aan waardedaling van grond en gebouwen en dit gaat ten koste van de financierbaarheid van het bedrijf voor overname en zal direct gevolgen voor ons inkomen hebben.

Aanvullend op de hiervoor geschetste inbreuk op onze belangen, stellen wij vast dat onderzoek en ervaringen uit het veld ons hebben geleerd en uitgewezen dat het doorvoeren van peilmaatregelen op gronden waarop wij onze bedrijven hebben, niet zullen bijdragen aan het voorkomen van bodemdaling en CO2 uitstoot, waar dit Veenweideprogramma naar streeft.

Gelet op het voorgaande willen wij u vragen enerzijds af te zien van peilverhogende maatregelen op onze gronden en u vanuit genoemde overwegingen verzoeken, de grondsoorten “veengronden 40-80 centimeter” en moerige gronden < 40 cm, uit de opgave van dit veenweideprogramma te verwijderen.

Tot slot, ondersteunen wij de zienswijze van het landbouwcollectief van de zeven landbouwpartijen en willen wij met deze zienswijze daarop aanvullen.

Hoogachtend,

Klaas Stoker voorz. Federatie Polderbelangen Friesland.

Swynswei 30 Nij Beets

Tel.: 06 - 4050 7304

E-mail: klaas.stoker@hotmail.com